

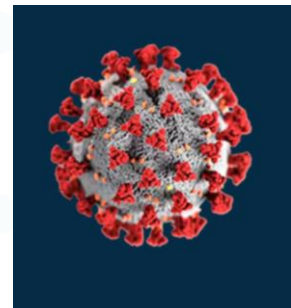

INFEKTIONSHYGIEJNENS *FINEST HOUR* ELLER?

Viden om og holdninger til forebyggelse af
covid-19 – hvad blev synligt i vore handlinger
i en epidemisituation?

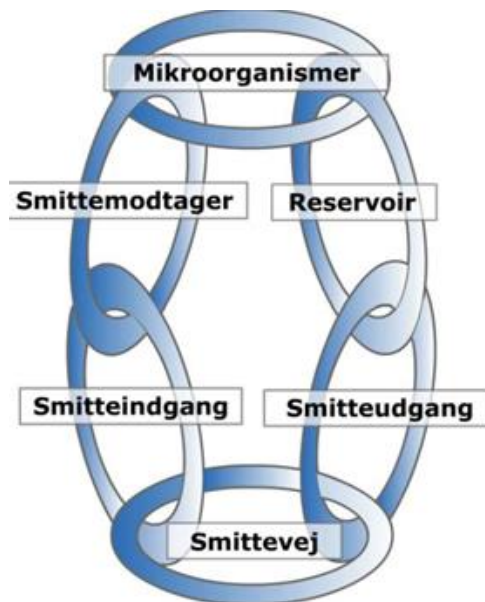
Jette Holt

Hygiejnesygeplejerske, can.pæd.pæd, phd
CEI, SSI

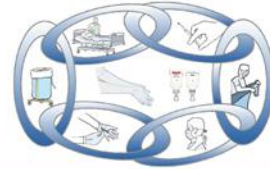
LAD OS LIGE REPETERE DE 7 VÆRKTØJER

- Een smittekæde
- To retningslinjer
- 4 brikker

NATIONALE
INFEKTIONSHYGIENISKE
RETNINGSLINJER

STATENS
SERUM
INSTITUT

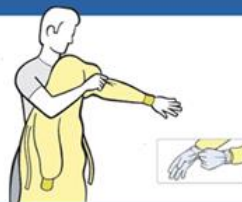

OH GENERELLE FORHOLDSREGLER
I SUNDHEDSEKTOREN

Centralt Billed for Infektionshygiene 1. udgave 2012

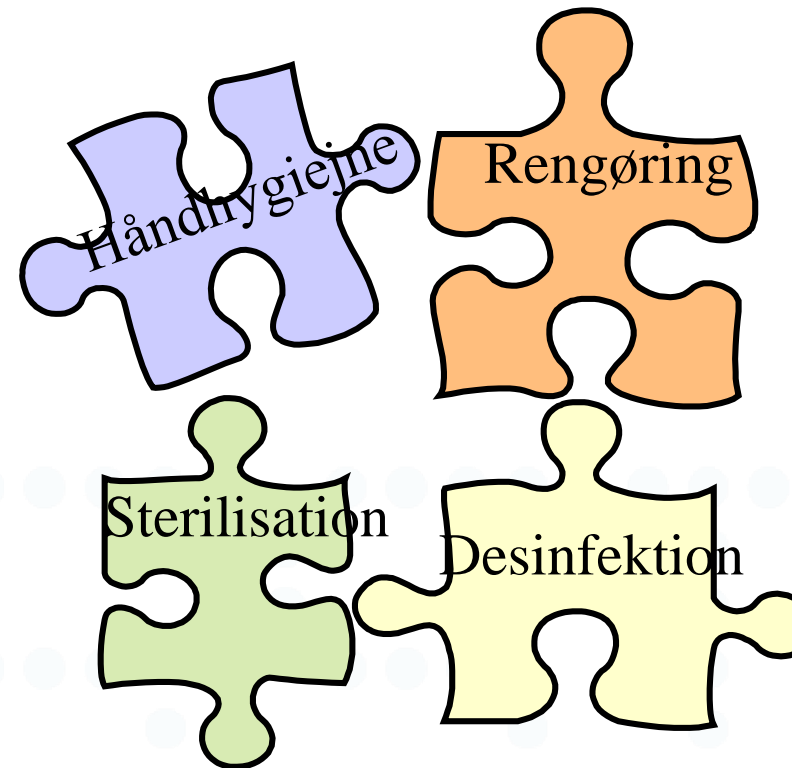
NATIONALE
INFEKTIONSHYGIENISKE
RETNINGSLINJER

STATENS
SERUM
INSTITUT

OH SUPPLERENDE FORHOLDSREGLER VED
INFEKTIONER OG BRERERTILSTAND
I SUNDHEDSEKTOREN

Centralt Billed for Infektionshygiene 1. udgave 2012

- ❖ Smitte sker mellem mennesker
  - Forebyggelse for mig – OG de andre

- ❖ Truer hele samfundet – struktur, økonomi, politik, sundhed, adfærd
- ❖ Presser og ryster konformiteten i en organisation
- ❖ Det vi frygter, gør os åbne for forandring.... i en periode...

Epidemihåndtering

- ❖ Isolation/nedlukning, afstand, afsavn

Sociale liv

- Samvær/udveksling, nærhed, givende

- Risikovurdering, håndtering og kommunikation

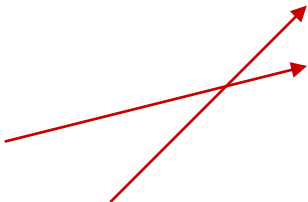
- ❖ *Vi indgik en **aftale**. Hver og én af os.*
- ❖ *Hvert eneste dødsfald er en **tragedie**.*
- ❖ *Et lille **skred** i **vores adfærd** som individer kan få alvorlig betydning for hele **vores fællesskab**.*
- ❖ *Vi har aldrig som samfund, borgere og mennesker været mere **afhængige** af hinanden, end vi er det i den her tid. **Vores fælles fremtid** bestemmes lige nu af **vores handlinger** hver især. Hvordan **vi omgås** hinanden.*
- ❖ ***Alle** må tage det **ansvar** på egne skuldre. **Vi skal stå sammen ved at holde afstand***
- ❖ *Men vi har – indtil videre – ved en **fælles** kraftanstrengelse – undgået den ulykkelige virkelighed, som vi ser andre steder. Ligposser i lastbiler. Patienter på gangene. **Et sundhedsvæsen i sammenbrud**.*
- ❖ ***Vi ved ikke**, hvornår vi igen har **fast** grund under fødderne.*

- ❖ Den enkelte borger, sygehusvæsenet og samfundet
- ❖ Afvejning af risiko for
  - Belastning af (sammenhængende?) sundhedsvæsen
    - Indlagte
    - Svært syge
    - Død
    - Senfølger
      - Alt det andet?
        - » Proportionalitet?

- ❖ International, national, regional og lokal risikovurdering og –håndtering
  - WHO, CDC, ECDC, Sundhedsstyrelsen, Statens Serum Institut, KU, AAU etc
    - Tv, radio, aviser, SoMe, Twitter etc

- Naturvidenskab, humaniora og samfundsvidenskab
- 2/55 mest citerede eksperter er infektionshygiejnere

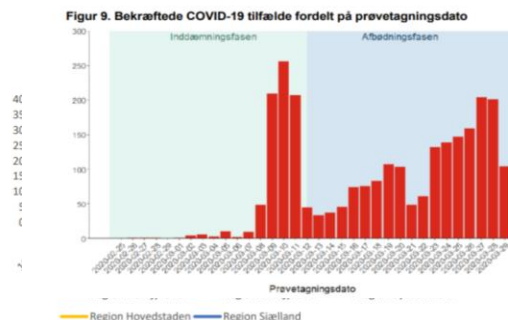
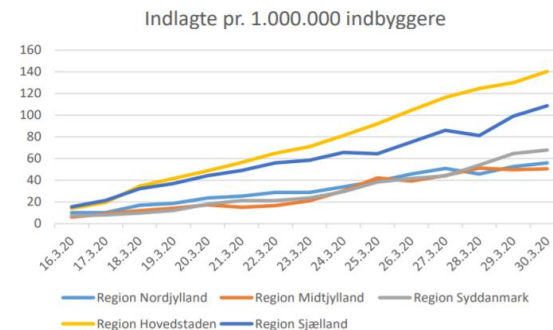
- ❖ Fra information til konspirationsteorier/misinformation/disinformation/fake news
  - *Chinavirus*
- ❖ Fra tillid og sikkerhed til mistillid - usikkerhed — moralisering – shaming – konflikter og oprør
- ❖ ”Infektion” i netværket
  - Familieforhold
  - arbejdsforhold
- ❖ Synkroniserer og forener os...
  - <https://bss.au.dk/om-aarhus-bss/nyheder/vis/artikel/mange-danskere-vil-vaccineres-mod-covid-19/>
    - ...men registrerer, kategoriserer og stigmatiserer os også

PANDEMIER ER REGISTRERING, KATEGORISERING, TÆLLING OG STIGMATISERING

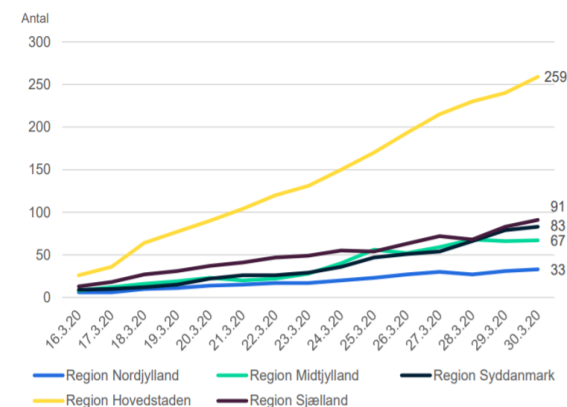
- Antal smittede
- Antal indlagte
- Antal i respirator
- Antal døde
- Antal med senfølgevirkninger

- Regioner
  - Kommuner
  - Sogne

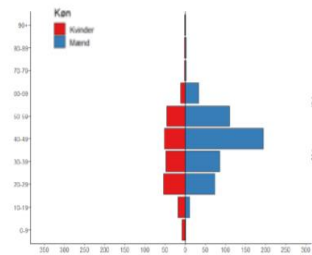
- Alder
- Etnicitet
- Køn
- Erhverv
- Datafest!

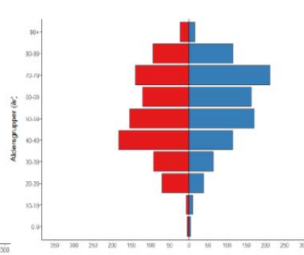
Figur 12. Antal patienter med COVID-19 indlagt på sygehus, fordelt på region

Figur 10 a og 10 b. Bekræftede COVID-19 tilfælde fordelt på køn og alder

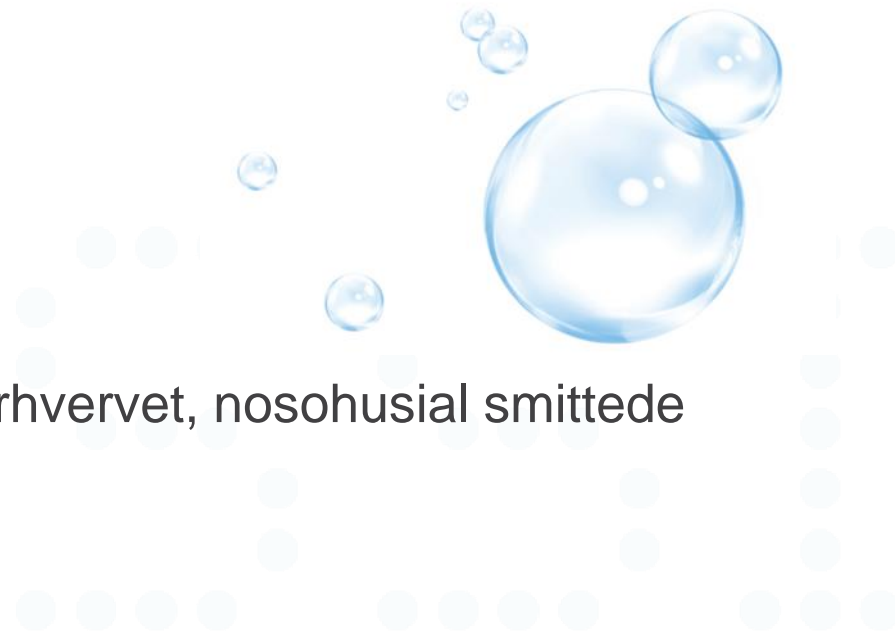
Figur 10 a. Smittede inden 12.marts

Figur 10 b. Smittede efter 12.marts

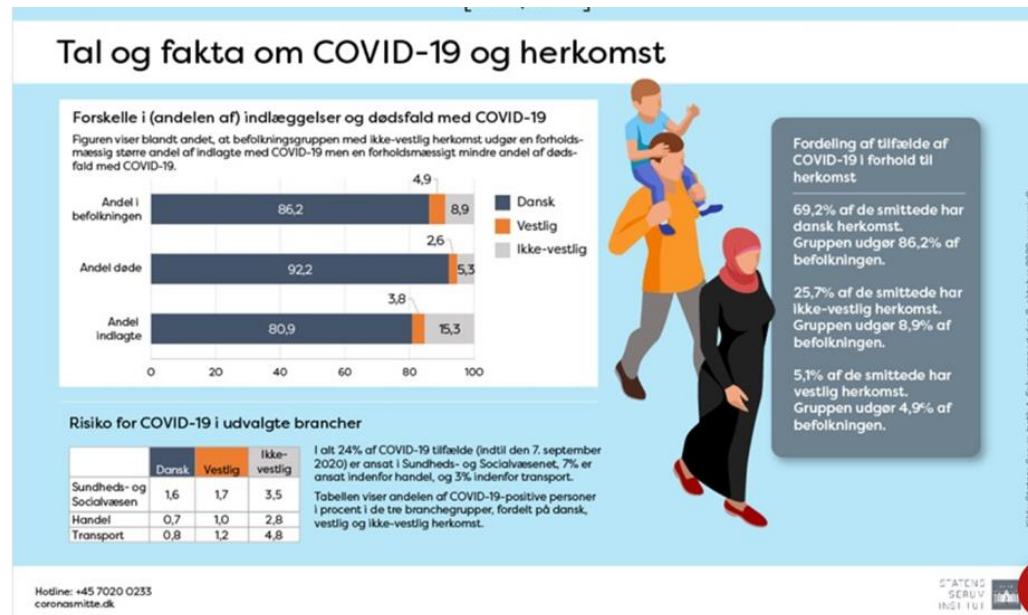
- ❖ Den skiller og adskiller
- ❖ Susceptible, infected, removed (SIR)
  - Rene og urene
    - Særligt modtagelige og ikke-særligt modtagelige raske/syge
    - Præsymptomatiske og asymptomatiske og symptomatiske
    - Vaccinerede og uvaccinerede OG antivaxere
- ❖ De isolerede
  - Covid afsnit
  - Hjemmeisolation
- ❖ "Bobler"
  - Familie, venner, kolleger
- ❖ Sundhedssektorerhvervet, samfundserhvervet, nosohusial smittede
  - Familie smitte
  - Kollegasmitte

- ❖ Kontakttal (reproduktionstal/"smittetrykket") R_0
- ❖ $R_0 = 2$ en person smitter to personer (eksponentiel vækst)
- ❖ Influenza R_0 1
- ❖ Spanske syge R_0 2,1
- ❖ Covid-19
  - Wuhan R_0 2,5, Alfa (B.1.1.7), R_0 4-5, Delta R_0 5-8
- ❖ Fåresyge R_0 12
- ❖ Mæslinger R_0 18

- ❖ Hvilket tal er styringstallet?
  - Kontakttallet, antal indlagte, på intensiv, i respirator, døde, antal med senfølger
    - Metode og tolkning

❖ Isolerende

- Adskillende
  - Afstandstagende
    - Diskriminerende
      - » Herkomst – ”Dem og os”

- ❖ Vurdering, forhandling og fastlæggelse og kommunikation af risiko
  - Udarbejdelse af retningslinjer
    - Efterlevelse af retningslinjer
      - Justering af retningslinjer
- ❖ Kommunikation om retningslinjer
  - Tillid til kommunikationen om ændringen af retningslinjerne
    - Sproget vi kommunikerer med
      - Forståeligt/begribeligt
      - Meningsfuldt
      - Håndterbart – handlingsrettet

• Influenza 1918

Materialer

- 1. Sundhedsvæsenet +
- 2. Ældre- og plejeområdet +
- 3. Indsatser for stofmisbrugere og socialt udsatte +
- 4. Almen praksis +
- 5. Personer i øget risiko +
- 6. Smitteopsporing af nære kontakter +
- 7. Frivilligt isolationsophold uden for hjemmet +
- 8. Værnemidler +

den 14. juni gå tilbage til at anvende værnemidler i overensstemmelse med de gældende retningslinjer, der er beskrevet i de Nationale Infektionshygiejniske Retningslinjer (SSI).

le

eter

yr

ion

olation

← → C coronasmitte.dk/raad-og-regler

Hvad gælder?

Oversigt over gældende restriktioner og tiltag samt deres udfasning.

+ Grundskoler samt ungdoms- og voksenuddannelser mv.	+ Café, restaurant og natteliv
+ Videregående uddannelser	+ Sport og fritid
+ Dagtilbud	+ Kultur
+ Forlystelsesparker mv.	+ Folkekirken og andre trossamfund
+ Butikker og erhverv	+ Arbejdsliv
+ Forsamlinger	+ Transport

e til du er rask
sloft/restriktioner,
ukketid, nedlukning,
triktioner
ffentlig trafik

HVEM SMITTES SELVOM DE FØLGER RETNINGSLINJERNE?

← → ↻ 🔒 tv2lorry.dk/hoersholm/ni-gymnasieelever-smittet-til-fodbold-aften-nu-er-kommune-faretruende-taet-paa-at-lukke-ned 🔍 ☆ ⚙️ 👤 ⋮

En uheldig udgang på en ellers hyggelig aften med fodbold kan nu få vidtrækkende konsekvenser for Hørsholm Kommune i Nordsjælland.

Onsdag i sidste uge blev ni drenge fra Rungsted Gymnasium således smittet med coronavirus, mens de så Champions League-semifinalen mellem Paris Saint-Germain FC og Manchester City. I alt var 10 drenge samlet, hvoraf de fleste går i 3.g.

Virussen har efterfølgende spredt sig til familie og venner og har på kort tid sendt smittetallene i op på stratosfærisk niveau.

Hvad mener du om, at smitte blandt de 10 drenge har den her betydning for kommunen?

- Det er inde for rammerne af, hvad der lovligt, så det er okay. Det skal vi kunne rumme i vores samfund, siger Morten Slotved.

- ❖ Plastikkramme forklæde
- ❖ Husholdningsgummihandsker
- ❖ Mundskovl/halv pleksimaske
- ❖ Maske under hagen
- ❖ Konstant hanskebrug

MASKER ER THE SHIT ELLER?

- ❖ Medical mask, community mask
- ❖ Kirurgisk maske I, II, IIR, FFP 2 og 3, visir og... Stofmundbind
  - Effekt?
- ❖ International, national, lokal påbud afhængig af:
  - NNM
- ❖ Værnemiddel – stænk og sprøjt, aerosoler
  - Kildekontrol
    - Dem der ikke kan bære maske.....
- ❖ Miljø/Arbejds miljø
  - ❖ Opbevaring/genbrug, -behandling, bortskaffelse...
    - ❖ General Mask-Induced Exhaustion Syndrome (MIES)
- ❖ Fra værnemiddel til symbol på overensstemmelse og pseudo-solidaritet
  - Adfærdsregulerende?
    - Signalpolitik?

- ❖ Pandemiers aftryk:
- ❖ Ændrede samfund, ændrede vaner og skikke, ændrede værdisæt
  - Smitteforebyggende tiltag eller restriktioner ?
    - Pårørendeinvolvering?
    - Håndtryk?
  - Tilliden til Fagligheden og Sagligheden?
    - Den gode tone i debatten?
      - Fake news – når virkeligheden taber til sølvpapirshatte

- [The online competition between pro- and anti-vaccination views \(nature.com\)](https://www.nature.com/news/the-online-competition-between-pro-and-anti-vaccination-views-1.21424)

❖ Før: Virus spredes via

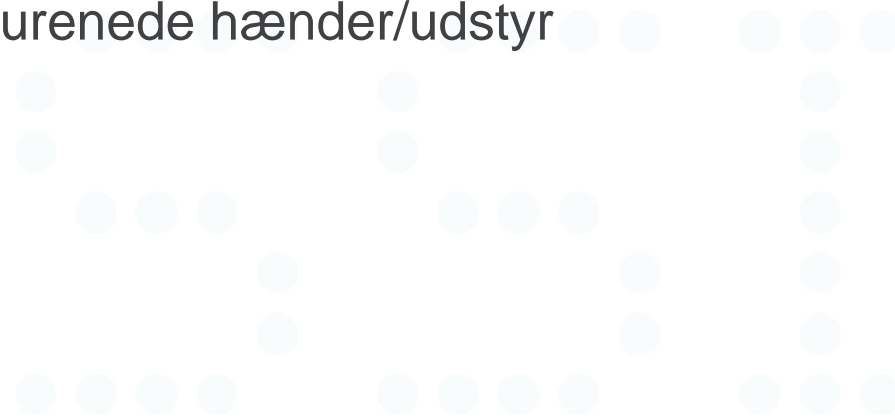
- Luftbåren smitte
- Dråbesmitte
- Kontaktsmitte

❖ Nu: CDC

- Inhalation af virus (små dråber, dråbekerner/aerosoler), medium størrelse dråber)
- Afsættelse af virus på slimhinder
- Berøring af slimhinder med virusforurenede hænder/udstyr

❖ Ventilationsbranchen

- Ingeniører

INFEKTIONSHYGIEJNE ER INKLUDERENDE! VI SKAL TILBAGE IGEN...

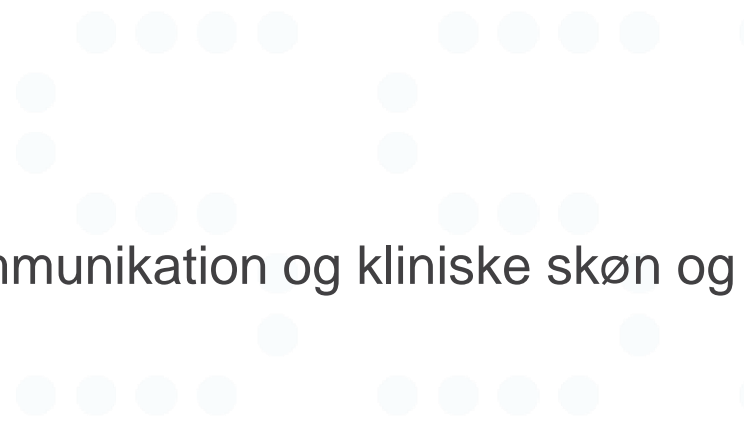
❖ 1. møde med patienten/borgeren

- Diagnose stilles
- UPS!

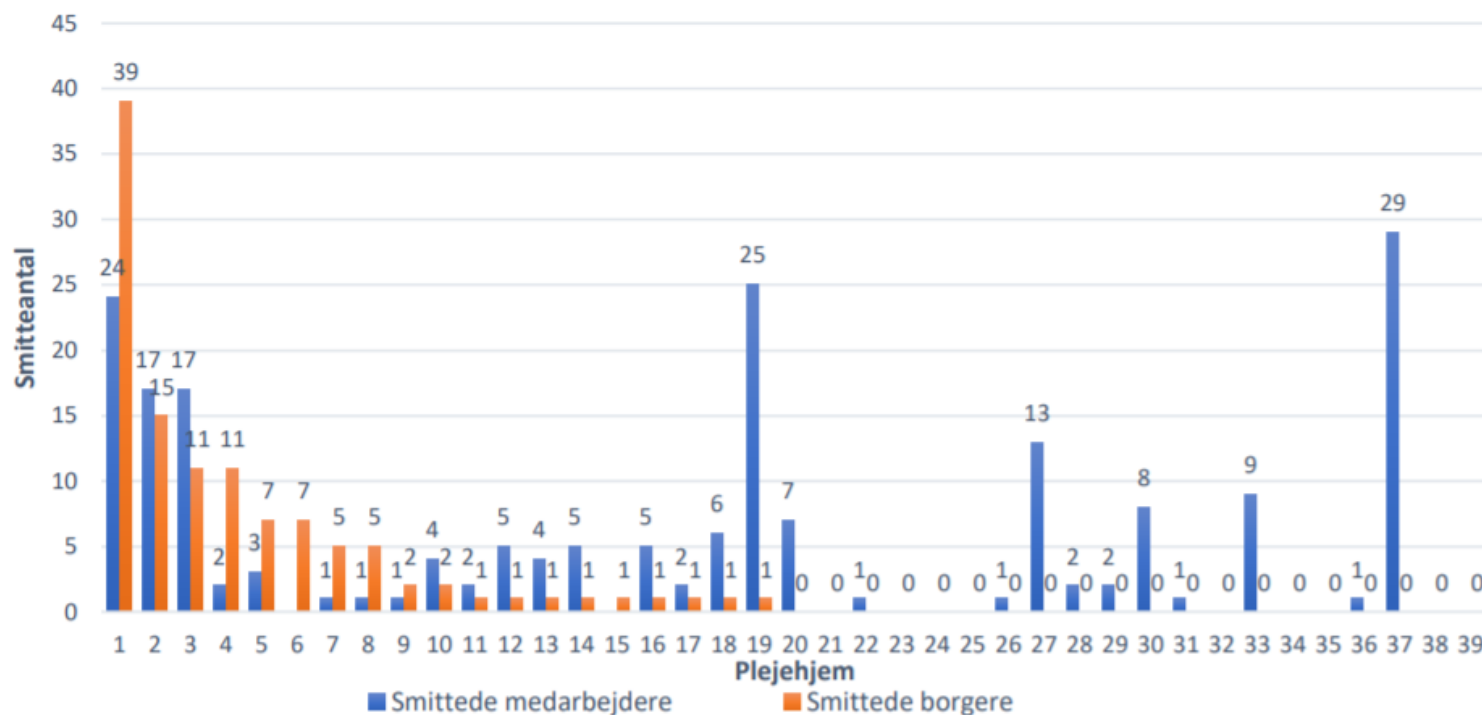
❖ Generelle infektionshygiejniske retningslinjer har sin funktion fra 1.ste møde

- Fra det diagnosebaserede tilbage til det procedurerelaterede
- Alle er potentielt smittede/koloniserede/asymptomatiske/præsymptomatiske
  - » Inkubationstid, "vindue", smitsomhed
- Alle kan blive smittet – sprede smitte
  - » Uanset resistens- eller virulensmønster eller vaccinationsstatus
  - » Både i primær og sekundærsektor – og i privatlivet!

- ❖ Primær forebyggelse (IH og vaccination)
    - sekundær forebyggelse (begrænse eller udskyde),
      - tertiær forebyggelse og rehabilitering (kolonisering)
  - ❖ Nonpharmaceutical interventions (NPIs)
    - Ingen silver bullet [Ranking the effectiveness of worldwide COVID-19 government interventions \(nature.com\)](https://www.nature.com/articles/s41562-020-1000-7)
      - Planlægning og tilrettelæggelse og så værnemidler
  - ❖ Uddannelse, risikovurdering, risikokommunikation og kliniske skøn og klinisk beslutningstagning
  - ❖ Evaluering.....
-

EVALUERING/ERFARINGSDANNELSE: HVORFOR SER DETTE MON SÅDAN UD?

Figur 6 Oversigt over COVID-19 smitte blandt borgere og medarbejdere på de enkelte plejehjem i SUF i perioden opgjort per 10. august. Hvert tal på den vandrette x-akse er et plejehjem

(Kilde: SUF-data 2020, manuelle registreringer fra plejehjem)

EVALUERING/ERFARINGSDANNELSE: HVORFOR DENNE USIKKERHED?

- ❖ Frygt og skræk og skam og bekymring og utryghed
  - Bekymringsprincip
    - Forsigtighedsprincip
      - Ekstremt forsigtighedsprincip
- ❖ Tillid til egne handlinger?
- ❖ Inkompetence/kompetence
  - Udannelse??

ugeskriftet.dk

Corona har påvirket lægers privatliv massivt

Selvfølger har mange været bekymrede for selv at blive syge med COVID-19 og for at få senfølger. Men det er frygten for at smitte andre – familien derhjemme, kollegerne og de patienter, de tager...

Personale og borgere kan anvende ansigtsværnemidler, hvis en borger giver udtryk for at være *utryg* i forhold til at udsættes for smitterisiko fra personalet i en situation, hvor der i øvrigt opretholdes afstand.

Retningslinjer for håndtering af COVID-19 på socialområdet
(sim.dk)

- ❖ Bliv hjemme hvis syg
- ❖ Regulering af aktivitet og antal
- ❖ De 7 værktøjer
- ❖ Risikovurdering og -kommunikation og uddannelse
- ❖ Vaccination
  - U-vaccinerede

- ❖ Kontinuerlig opmærksomhed og evaluering
  - Er organiseringen tilstrækkelig på såvel det strategiske som udøvende niveau?
  - Er beredskabet på nationalt plan støttende?
  - Er beredskabet lokalt på plads?
  - Er informationsniveauet tilstrækkeligt?
  - Hvad skyldes utrygheden - er rådgivningen/retningslinjerne tilstrækkelige?
  - Ethanol og brandfare/mikrobiom?

På grønlandsk betyder smitte
"det lille man kan give væk til en anden"

forebygger og bekæmper
smitsomme sygdomme,
biologiske trusler og
infektøse læsler

